

NĚKTERÉ OTÁZKY PRŮLOMU PŘIPRAVENÉ OBRANY NEPŘÍTELE STŘELECKOU DIVISÍ V NOCI

Major Vladimír Pecánek

O průlomu připravené obrany nepřitele střeleckou divisí v noci bylo již předneseno mnoho přednášek a napsáno mnoho článků, které, i když přinášejí mnoho cenných poznatků a zkušeností, nerozbírají hlouběji některé aktuální otázky, které přinášejí právě zvláštnosti boje v noci v současných bojových podmínkách. V některých těchto otázkách se potom vyskytuje mnoho nejasností a rozličných názorů, které někdy nejsou zcela zdůvodněny.

Chtěl bych rozebrat některé důležité otázky útoku střelecké divise v noci se zaujetím výchozího položení vzhledem k tomu, že taktická cvičení s vojsky provedená v uplynulém výcvikovém roce ukázala, že je třeba tyto otázky dále řešit a přezkušovat.

Třebaže v mnohých případech bude výhodnější a nutné vzhledem k situaci provádět útok bez zaujetí výchozího položení s rozvíjáním útvarů z chodu, nelze tvrdit a souhlasit s názory, které se již vyskytly, že to bude způsob jediný i při útoku, který bude zahájen v noci. Možno říci, že se právě naopak při útoku na připravenou obranu nepřitele v noci bude tento útok provádět se zaujetím výchozího položení častěji než s rozvíjáním útvarů z chodu, i když pobyt vojsk v něm bude nutno zkrátit na nejmenší míru.

1. Otázka zmenšení vzdáleností mezi prvními a druhými sledy a zálohami divisí a pluků ve výchozím položení a za útoku v noci

V některých dosavadních přednáškách a člancích, jako na příklad v článku generálmajora Lipového ve Vojenské mysli čís. 5/1955 a v jiných materiálech, které jsou v podstatě rozšířením článku generálmajora Lipového nebo aplikací různých otázek v tomto článku řešených, razí se zásada zmenšit jak ve výchozím položení, tak za útoku v noci vzdálenosti mezi prvními a druhými sledy divisí a pluků tak, aby na příklad prapory druhého sledu pluku byly umístěny na třetím zákopu a pluk druhého sledu divise na druhém postavení. V jiných člancích jsou tyto otázky rozebrány dosti nejasně a osvětleny jen částečně. Zásada zmenšení vzdáleností v noci se zdůvodňuje takto:

Nepříznivé pozorovací podmínky chrání před nebezpečím napadení dělostřeleckými palbami.

Udržování stálého dotyku s nepřitelem a vysoké tempo útoku sniží pravděpodobnost úderu letectva. Letectvo nepřitele bude v noci provádět úder především na bojovou sestavu útočnicka v hloubce, aby nedošlo k napadení vlastních vojsk. Budou-li druhé sledy a zálohy blíže k prvním sledům, bude značně zmenšeno nebezpečí úderu nepřátelským letectvem.

Zmenšení hloubky bojové sestavy při útoku v noci prý zlepšuje podmínky velení vojskům, zabezpečuje spolehlivou součinnost a možnost rychlejšího zasazení druhých sledů a záloh do boje. Přiblížení druhých sledů a záloh k prvním sledům zmenšuje nebezpečí atomového úderu nepřitelem,

protože je nutno počítat s tím, že nepřítel bude v noci těchto zbraní používat ve větší vzdálenosti od linie fronty než ve dne.

Dále se uvádí, že druhé sledy a zálohy divíí musí postupovat za prvním sledem ve vzdálenosti ne větší než 2 až 3 km a u pluků do 1 km.

I když určitě některé tyto důvody jsou závažné, přesto se vyskytují i jiné důvody, které mluví pro ponechání vzdáleností tak, jako při průlomu ve dne. Rozeberu nyní blíže tyto důvody.

Ríká se, že letectvo nepřítelů bude v noci provádět jak atomové, tak letecké úderý především na bojovou sestavu útočníka v hloubce. Co to však znamená? Mám za to, že za dostatečnou vzdálenost, aby nepřátelské letectvo neohrozilo vlastní jednotky, lze považovat již druhé postavení výchozího položení útočníka, to znamená na vzdálenost 4 až 5 km.

Atomového dělostřelectva, jehož přesnost zásahu je mnohem lepší, může být nepřítelům použito na vzdálenost od linie fronty ještě menší. A co my děláme? Přibližujeme druhý sled pluku na první postavení a druhý sled divise na druhé postavení, takže máme na prvním a druhém postavení více jednotek než za útoku ve dne. Provede-li nepřítel protipřípravu, provede ji dělostřelectvem právě na vojska na prvním postavení a letectvem na druhé a třetí postavení. Na všechna postavení může potom buď dělostřelectvem nebo letectvem použít i zbraní hromadného ničení. V takovém případě by i ztráty útočníka ve výchozím položení byly větší.

Co se týče zmenšení hloubky bojové sestavy vzhledem ke zlepšení podmínek velení a možnosti rychlejšího zasazení druhých sledů do boje, myslím, že vzhledem k dokonalé motorisaci naší armády ani tento důvod neobstojí, neboť budeme vždy dodržovat zásadu, aby se všechny druhé sledy přesunovaly na autech.

A budou-li se tedy všechny druhé sledy přesunovat na autech, nebude otázka jejich rychlejšího postupu a zasazení problémem a důvodem k tomu, abychom je přibližovali.

Přihlédneme-li ještě k tomu, které všechny jednotky a speciální útvarry, jako na příklad doprovodné dělostřelectvo, malorážní protiletadlové dělostřelectvo, protitankové zálohy pluků, části PDS, odřady k zabezpečení pohybu atd., musí bezpodmínečně postupovat ihned za prvním sledem pěchoty a tanků do vzdálenosti 2 až 3 km, nevím, zda by vůbec na tuto vzdálenost mohl postupovat druhý sled divise a zda by toto zhuštění bojové sestavy naopak nepřineslo ztížení velení a desorganisaci regulace. Dále je třeba uvažovat o tom, že nepřítel v obraně bude osvětlovat bojiště právě tak jako útočník a že tma naší sestavu bude chránit jen částečně.

Důvody, které jsem uvedl, plně potvrzují, že názory o zmenšení vzdálenosti mezi prvními a druhými sledy při průlomu v noci nejsou v současných bojových podmínkách zcela opodstatněné. Bylo by však rovněž nesprávné se domnívat, že možno tyto názory jednostranně jako nesprávné zamítnout. Zdůrazňuji to proto, jelikož není možno pro všechny případy, bez ohledu na situaci, tyto vzdálenosti paušálně stanovit. Vždy bude nutno postupovat podle konkrétní situace a zvážit, zda výhody, které přinese zmenšení nebo zvětšení vzdáleností, budou větší než nevýhody.

Bude-li se průlom nepřátelské obrany provádět na příklad za tmavé, deštivé noci, v hornatém, zalesněném a těžko sjízdném terénu, bude i při nebezpečí provedení atomových úderů nepřítelům na vlastní vojska výhodné druhé sledy v průběhu vedení boje z důvodu snažšího splnění úkolu

zpravidla přiblížit. V opačném případě, kdy noc bude poměrně jasná, terén sjízdný a přehledný, bude vždy výhodnější přesunovat druhé sledy v takové vzdálenosti jako při průlomu ve dne.

Myslím, že podle těchto zásad bude nutno však postupovat jen v průběhu vedení nočního boje, po vyražení vojsk ke zteči. Při rozmístování vojsk ve výchozím položení bude podle mého názoru téměř za jakékoli situace výhodnější vzdálenost mezi prvními a druhými sledy nezmenšovat a ponechat ji takovou jako při průlomu ve dne.

2. Umístění a přesun dopravních prostředků motorisované pěchoty při útoku v noci

Tato otázka není dosud dořešena v žádném předpise, názory na ni jsou různé a nevěnuje se jí dostatečná pozornost ani při cvičeních, třebaže stále hovoříme o tom, že je třeba aut co nejvíce využívat, když všechny naše jednotky a útvary jsou motorisovány. Není podrobně vyřešena a ověřena ani při průlomu ve dne, ani při průlomu v noci, ačkoli, jak vidíme při rozboru této otázky, je nanejvýše důležitá, neboť správné využití automobilní techniky může ve velké míře mít vliv na úspěch nebo neúspěch útočného boje. Nebudu se zmiňovat o otázkách využití a umístění odřadů dělostřelectva a speciálních útvarů, což je vcelku jasné, nýbrž jen o dopravních prostředcích motorisované pěchoty.

Nejdříve otázka umístění dopravních prostředků ve výchozím prostoru. Jak víme, je pro střelecký prapor počítáno s 30 až 40 vozidly. Umístit těchto 30 až 40 vozidel tak, aby nebyly zničeny nepřátelskou palbou, nepřekážely ostatním jednotkám a přitom byly včas k dispozici, není malíčkost. Při jejich umístění bude především nutno brát v úvahu situaci nepřitele, terénní podmínky, světlost nebo tmavost noci, umístění praporu ve výchozím prostoru a jeho úkol — zda bude útočit v pásmu, v kterém bude použito atomových úderů nebo kde jich použito nebude. Vcelku možno říci, že automobilní dopravní prostředky praporů prvních sledů budeme umisťovat co možná až za prapory druhých sledů pluků a za palebnými postaveními plukovních a snad i divisních dělostřeleckých skupin proto, že nepředpokládáme, že těchto vozidel bude použito dříve než po prolomení hlavního pásma nepřátelské obrany. Jen v těch případech, kdy budou provedeny atomové údery na druhé, po případě i na třetí postavení nepřátelské obrany, budeme se snažit umístit tato vozidla hned za prapory prvních sledů tak, aby po prolomení prvního postavení mohlo být těchto vozidel včas použito. Vozidla praporů druhých sledů pluků a divisi budeme zásadně umisťovat v prostorech rozmístění těchto praporů, protože by se vzdálením vozidel mohl včasný postup praporů zdržet. Vyskytují se názory, že je možno soustředit všechna vozidla praporů společně v rámci pluků nebo naopak rozdělit a soustředit vozidla od každé rotы zvlášť. Oba tyto způsoby považuji za velmi obtížné a nevýhodné. V prvním případě by se v čas potřeby určitě přesun těchto vozidel za prapory nejen zdržel, ale bylo by tím ohroženo i jejich správné a včasné využití, neboť každý prapor může být v jiné situaci, což zvlášť v noci bude velmi častý zjev. V druhém případě by velení nad vozidly bylo příliš roztržité, spojení rot s nimi v noci obtížné a mohlo by vést i ke zmatkům v regulaci a k nesprávnému jejich přesunu v rámci rot. Domnívám se, že nejlepší řešení je soustředit

vozidla v rámci praporů a vyhradit jim zvláštní prostor pro jejich umístění. Výběru a přípravě tohoto prostoru je pro útok v noci nutno věnovat velkou pozornost. Především je nutno přihlížet k tomu, aby v něm bylo dostatek přirozených úkrytů pro vozidla, neboť v opačném případě je třeba je v nejnútnejší míře vybudovat. Kromě toho musí mít tento prostor potřebné vjezdové a výjezdové cesty a blízké vodní zdroje. Dále je třeba ještě vyřešit otázku velení těmito dopravními prostředky a otázku spojení s velitelem praporu, aby bylo možno včas vozidla přesunout a jich použít. Jelikož není našimi tabulkami plánován žádný orgán velení pro tyto dopravní prostředky, ani pojítka pro něj, bude nutno uvažovat o tom, zařadit na toto místo buď technického zástupce velitele praporu nebo jiného odpovědného funkcionáře a vybavit ho radiovou stanicí, aby mohl být v stálém spojení s velitelem praporu a podle jeho rozkazů přesunovat vozidla za bojujícím praporem.

Dále se zmíním o postupu odřadů praporů prvního sledu při útoku v noci.

Vzhledem k tomu že v útočném pásmu divise budou v nejlepším případě nejvýše dvě výkonnější podélné komunikace a těch bude používáno zpravidla k přesunu druhých sledů pluků a divísi, dělostřelectva, protitankových záloh pluků a divísi, odřadů k zabezpečení pohybu a ostatních záloh, budou se dopravní prostředky pěchoty přesunovat zpravidla na pomocných polních cestách nebo dokonce terénem. I přesto však nebude možno vozidla praporů prvních sledů přesunovat v noci okamžitě za bojujícími prapory, aby nebránily v postupu jednotkám, které musí být hned za prapory jako doprovodné dělostřelecké oddíly, malorážní protiletadlové dělostřelectvo atd., a rovněž nebyly zničeny palbou vedenou na první sledy.

Jeví se proto nejúčelnější přesunovat vozidla praporů prvních sledů na úrovni praporů druhých sledů pluků, a nebude-li možno je přesunovat terénem, přesunovat je po komunikacích až za těmito prapory. Zásadně však je nutno je přesunovat před druhým sledem divise, divísi dělostřeleckou skupinou a ostatními částmi bojové sestavy, aby jich mohlo být, kdyby toho bylo třeba, včas využito.

Vozidla praporů, před nimiž budou provedeny atomové úderý na nepřátelské odpory na druhém a třetím postavení, budou se přesunovat hned za bojujícími prapory, aby po prolomení prvního postavení mohla na ně pěchota okamžitě nasednout.

Ve všech případech, i když nebude hromadně použito na hlavní pásmo obrany atomových úderů, bude však nutno dodržet při přesunování automobilních dopravních prostředků tu zásadu, aby byla vozidla praporů prvního sledu u svých praporů v okamžiku doprolamování hlavního pásma obrany, aby bez velké časové ztráty mohly prapory nasednout na vozidla a rozvíjet s rozedněním úspěch na druhé pásmo obrany a toto pásmo prolomit z chodu dříve, než se nepříteli podaří na tomto pásmu připravit k obraně.

Vyřešit úspěšně tyto otázky při stálém vzrůstu počtů bojové techniky nebude tak jednoduché, zvláště v obtížném a hornatém terénu, kde bude nedostatek podélných komunikací. Bude to obtížné zvláště proto, že v době doprolamování hlavního pásma obrany budou na všech komunikacích již připraveny zpravidla druhé sledy divísi, po případě i některá divise druhého sledu armády.

Největší důraz bude nutno při těchto přesunech v noci klást na pořádkovou službu, na vytyčení cest, na označení vozidel světelnými znaky a na zabezpečení dokonalého a nepřetržitého spojení.

Proto bude třeba, aby otázkám použití a přesunu dopravních prostředků péčoty byla věnována ta pozornost, které zasluhují při organizaci a plánování boje, a aby otázky s nimi spojené byly řešeny veliteli a štáby všech stupňů při organizaci součinnosti a přesuny odřadů byly zaplánovány i v plánové tabulce součinnosti.

3. Použití předsunutého odřadu střelecké divise při průlomu hlavního pásma obrany nepřítele v noci

Otázkám použití předsunutého odřadu střelecké divise při průlomu v noci nebyla ve všech dosavadních přednáškách a člancích věnována dostatečná pozornost a názory na jeho použití jsou různé. V některých pramenech se udává, že jeho použití a úkoly budou při průlomu v noci stejné jako při průlomu ve dne, v jiných, jako ku příkladu ve Sborníku vojensko-vědecké správy o boji v noci z roku 1957, v článku zpracovaném kolektivem KVT VA KG pod vedením plukovníka Křivského hovoří se o jednom až dvou předsunutých odřadech v síle zesíleného praporu s velmi omezenými úkoly pro boj v noci a o silném předsunutém odřadu vyslaném za svítání po průlomu hlavního pásma obrany.

Dále se v některých přednáškách uvádí, že pro zasazení předsunutého odřadu je nutno, když se mezi pluky prvního sledu nevytvoří mezera, vytvořit ji uměle, aby do ní mohl být předsunutý odřad zasazen.

Mám za to, že tyto názory nejsou správné a že v současných podmínkách za použití zbraní hromadného ničení bude použití předsunutého odřadu střelecké divise při průlomu v noci mít určité zvláštnosti, na které bych chtěl poukázat.

Než přistoupím k otázce rozboru použití předsunutého odřadu v noci, krátce zopakují, jaké úkoly může plnit a jak se používá předsunutého odřadu při průlomu ve dne. Zhruba jsou to tři úkoly, a to buď ovládnutí určité důležité obranné čáry nebo objektu v hlavním pásmu obrany anebo ovládnutí důležité čáry nebo objektu mezi hlavním pásmem obrany a druhým pásmem obrany, ku příkladu ovládnutí palebných postavení atomového dělostřelectva nebo získání předmostí na vodním toku mezi hlavním a druhým pásmem, anebo konečně ovládnutí určitého úseku na druhém pásmu obrany z chodu. Podle těchto úkolů se řídí i síla a složení předsunutého odřadu.

A jaké úkoly vyplývají pro předsunutý odřad při průlomu celého hlavního pásma nepřátelské obrany v noci? Myslím, že z těchto úkolů odpadne určitě první úkol a druhý bude třeba brát v úvahu jen podle konkrétní situace. Bude to hlavně proto, že by při omezené viditelnosti v noci i při použití osvětlovacích prostředků mohlo dojít při docházení prvních sledů v hlavním pásmu obrany na úroveň předsunutého odřadu k větším ztrátám než k úspěchu.

Celkově možno tedy říci, že se předsunutého odřadu při průlomu v noci bude zpravidla používat k ovládnutí určitého úseku na druhém pásmu obrany.

Dále rozeberu otázku síly a složení předsunutého odřadu střelecké divise a vzhledem k této otázce potom dobu a čáru jeho zasazení.

Tyto všechny otázky souvisí však s konkrétní situací střelecké divise, zda bude mít posilové tanky a zda bude v jejím útočném pásmu použito atomových úderů na hlavní pásmo obrany nepřitele.

Nebude-li střelecká divise zesílena tanky, mám za to, že nebude možné i při provedení atomového úderu na druhé postavení nepřátelské obrany vyslat předsunutý odřad dříve než před rozedněním po průlomu hlavního pásma nepřátelské obrany vzhledem k tomu, že tato divise nemá dostatek prostředků k tomu, aby mohla již ve výchozím prostoru předsunutý odřad sestavit silnější, než je toto složení: jeden střelecký prapor, jedna až dvě roty tanků, jeden dělostřelecký nebo raketometný oddíl, jedna až dvě baterie protiletadlového dělostřelectva, jedna baterie protitankových děl a jedna až dvě ženijní čety. Takto silný předsunutý odřad nelze vyslat dříve než po průlomu hlavního pásma obrany vzhledem k tomu, že by svými silami nestačil proniknout třetím postavením obrany nepřitele a potom plnit ještě úkol na druhém pásmu obrany.

Bude-li střelecká divise zesílena tankosamohybným nebo tankovým plukem a bude-li v jejím pásmu proveden atomový úder na druhé nebo na zadní okraj prvního postavení, může vytvořit předsunutý odřad v síle tankosamohybného nebo tankového pluku, zesíleného jedním střeleckým praporem, dvěma houfnicovými dělostřeleckými oddíly, oddílem raketometů, dvěma protiletadlovými bateriemi, jednou až dvěma ženijními rotami a ostatními speciálními jednotkami již ve výchozím položení.

Zůstává však ještě důležitá otázka, kdy tento silný předsunutý odřad zasadit. Je všeobecně známo a zkušenosti z nočních cvičení to potvrzují, že překročení jednotek prvních sledů, které jsou v boji s nepřitelem na prvním postavení nebo za ním, je jak tanky, tak pěchotou v noci velmi obtížné. Při tomto překračování může dojít jak ke zmatku, tak ke zbytečným ztrátám a rovněž zabezpečení zasazovaných jednotek je velmi ztíženo.

Mám za to, že neúčelnějším způsobem zasazení tohoto silného předsunutého odřadu střelecké divise v noci bude, zasadit ho přímo do prvního sledu již při průlomu prvního postavení. Tento předsunutý odřad by byl umístěn ve výchozím prostoru buď na druhém nebo třetím postavení, kam by se přesunul poslední noc před útokem.

Jestliže by byl předsunutý odřad umístěn na druhém postavení, přesunoval by se na vlastní přední okraj během dělostřelecké a letecké přípravy po atomových úderech v rotních proudech a bez jakékoli další zastávky by současně s pěchotou a tanky útočící mimo pásmo činnosti předsunutého odřadu provedl zteč prvního postavení nepřátelské obrany v rotních nebo četových proudech. Pluk prvního sledu, v jehož pásmu předsunutý odřad působí, vyrazil by z výchozího prostoru až po projetí předsunutého odřadu na vzdálenost 500 až 1000 m a ničil by odpory, které zůstaly po jeho proniknutí. Předsunutý odřad, který by se zbytečně nepouštěl do boje, postupoval by rychleji než střelecký pluk útočící vedle něho, v průběhu boje o první postavení by se od něho odpoutal dopředu, podle situace přešel do praporečnických, po případě do plukovního proudu a s využitím účinků atomových úderů na druhé nebo i třetí postavení pronikl hlavním pásmem obrany a plnil svůj úkol v hloubce. Střelecký pluk útočící za předsunutým odřadem by během boje o první postavení rychlejším postupem dostihl

sousední pluk prvního sledu, takže by po prolomení prvního postavení byla situace taková, že by předsunutý odřad byl již vpředu na druhém postavení, kdežto oba pluky prvního sledu by byly vedle sebe na úrovni za prvním postavením.

Jestliže by byl umístěn ve výchozím prostoru předsunutý odřad na třetím postavení, přesunoval by se v praporních proudcích až na přední okraj druhého postavení, odkud by po rozčlenění do rotních proudů jeho činnost byla stejná jako v prvním případě.

Pro úspěšné provedení tohoto způsobu použití předsunutého odřadu však bude nutno provést tato opatření:

- soustředit na úsek průlomu před předsunutý odřad co největší hustotu dělostřelecké a minometné palby na první postavení jak za dělostřelecké přípravy zteče, tak za dělostřelecké podpory, po případě provést podporu útoku na první postavení palebným valem,

- ponechat na předním okraji vlastního výchozího prostoru volné místo, kryté jen nejnutnějším počtem vlastní pěchoty a prapory prvního sledu pluku útočícího za tímto předsunutým odřadem umístit nejbližší na druhý zákop,

- řádně označit průchody vlastní pěchotou pro předsunutý odřad až na přední okraj výchozího prostoru,

- tanky přímé podpory pluků v pásmu činnosti předsunutého odřadu umístit ve výchozím prostoru až za předsunutý odřad a vyrazit s nimi ke zteči nejméně 500 až 1000 m za předsunutým odřadem.

Jako potvrzení možnosti a správnosti tohoto způsobu zasazení a použití silného předsunutého odřadu střelecké divise lze uvést, že tento předsunutý odřad bude v malém měřítku v rámci divise provádět vlastně průlom s rozvinutím z chodu a ostatní jednotky divise průlom z výchozího prostoru v dotyku s nepřítelem.

Bude-li se průlom provádět za světlé noci a budou samostatné komunikace pro předsunutý odřad, dalo by se snad uvažovat i o zasazení tohoto předsunutého odřadu po prolomení prvního postavení předjetím prvních sledů, nebo bude-li nepřátelské hlavní pásmo silně opevněno nebo nebude-li použito v pásmu divise atomového úderu, o zasazení i silného předsunutého odřadu až po prolomení hlavního pásma nepřátelské obrany. Myslím však, že tyto případy nebudou tak časté a výhodné jako uvedené dvě varianty, neboť se budeme snažit volit útok v noci právě tehdy, kdy to nepřítel nejméně očekává, to znamená za tmavých a povětrnostně nepříznivých nocí a těžkého terénu.

4. Výjezd tanků přímé podpory pěchoty na přední okraj nepřátelské obrany při jejím průlomu střeleckou divisí v noci

V této otázce rozeberu nejdříve otázku volby vyčkávacího prostoru nebo výchozího postavení.

Náš Polní řád připouští obě možnosti, při čemž v článku 161 Tank-I-5 se především hovoří o použití vyčkávacích prostorů ve vzdálenosti nejméně 10 km od předního okraje.

Předpis Pěch-II-2, který je zpracován bez přihlédnutí k podmínkám za použití zbraní hromadného ničení, v článku 157 hovoří o vyčkávacím prostoru ve vzdálenosti 6 až 8 km.

Obě tyto vzdálenosti byly stanoveny pro podmínky průlomu ve dne.

Při průlomu v noci je nutno uvážit, že tanky v noci, zvláště bude-li noc tmavá a terén nepřehledný, nedosáhnou zpravidla takové rychlosti jako ve dne, i když osádky budou vycvičeny pro noční přesuny. Můžeme počítat, že se nám proto v noci sníží rychlost asi o jednu třetinu, což z rychlosti 15 až 20 km znamená asi 10 až 15 km.

Při volbě vyčkávacího prostoru ve vzdálenosti 10 km od předního okraje nepřátelské obrany musíme počítat ještě s tím, že těchto 10 km je vzdušná vzdálenost a že k těmto 10 km musíme počítat ještě asi $\frac{1}{4}$ až $\frac{1}{3}$ vzdálenosti na nerovnost os pro přesun, čímž se nám vzdálenost zvětší na 13 až 14 km. Tuto vzdálenost mohou tanky ujet asi za 60 minut.

Za předpokladu, že dělostřelecká příprava zteče při průlomu v noci bude trvat 20 až 40 minut, nám jasně vyplývá, že budeme-li volit vyčkávací prostor ve vzdálenosti 10 km a více, budou muset tanky přímé podpory pěchoty vyrazit z tohoto vyčkávacího prostoru již 20 minut před zahájením dělostřelecké přípravy, aby byly včas na prvním zákopu. Toto řešení je však, myslím, velmi nevýhodné.

Budeme-li volit vyčkávací prostor ve vzdálenosti 6 až 8 km od předního okraje nepřátelské obrany, bude i s připočtením $\frac{1}{3}$ až $\frac{1}{4}$ vzdálenosti celková vzdálenost 8 až 10 km, což představuje dobu asi 40 minut.

V tomto případě by tedy tanky mohly vyrazit z vyčkávacího prostoru až se zahájením dělostřelecké přípravy, což je podle mého názoru výhodnější.

Pro vzdálenost vyčkávacího prostoru 6 až 8 km mluví i ten důvod, že nebezpečí napadení nepřátelskými a leteckými údery není v této vzdálenosti větší než ve vzdálenosti 10 km a více, a budou-li druhé sledy divisi umístěny až na třetím postavení, jak uvádím v první části článku, bude ve vzdálenosti 6 až 8 km mnohem více výhodného prostoru pro tanky.

Všechny uvedené propočty a zdůvodnění nelze ovšem paušalizovat pro každý případ. Vždy bude nutno postupovat podle konkrétní situace a vyčkávací prostor volit v takové vzdálenosti, která daným podmínkám nejlépe vyhovuje. Bude-li se průlom provádět za jasné noci a v přehledném terénu, který má dostatek vhodných a přímých komunikací a trvání dělostřelecké přípravy zteče bude delší, bude možno vyčkávací prostor tanků přímé podpory pěchoty volit případně i ve větší vzdálenosti než ve svém článku navrhuji.

Nyní k otázce volby výchozího postavení. V některých uveřejněných materiálech o průlomu v noci se uvádí výchozí postavení ve vzdálenosti do 1 km a o vyčkávacím prostoru se vůbec nemluví. Podle mého názoru lze výchozího postavení použít pro tanky přímé podpory jen v těch případech, kdy tyto tanky byly v předcházejících bojích v dotyku s nepřítelem a pro přeskupení k novému útoku se vyvádějí z dotyku. V těchto případech by bylo neúčelné vyvádět tanky do vyčkávacích prostorů, neboť potřebné práce pro přípravu útoku mohou provést ve výchozím postavení. Mám za to, že vzdálenost do 1 km bude však příliš malá a že bude výhodnější výchozí postavení ponechat ve vzdálenosti 2 až 3 km.

Případy, kdy bude nutno volit vyčkávací prostor, budou ovšem častější, neboť na směrech hlavního úderu budeme nasazovat častěji nové jednotky z hloubky.

A nyní k otázce způsobu výjezdu tanků přímé podpory pěchoty na přední okraj připravené nepřátelské obrany za průlomu v noci.

Správná příprava výjezdu tanků z vyčkávacího prostoru je nejen úkolem štábu divise a velitele tankového pluku, ale i velitele střeleckého pluku a praporu, kteří se stejnou měrou podílejí na organizaci pořádkové služby. Ženíjní jednotky musí kalkulovat na každou tankovou rotu úpravu jedné tankové cesty, při čemž určitý úsek z vyčkávacího prostoru může být pro některé tankové rotu na začátku přesunu společný. Pořádková služba v péči příslušných velitelů nejenže uvolní osy přesunu, ale zabezpečí i vytyčení světelných značek na rozcestích a tam, kde vedou tankové cesty mimo komunikace, na vzdálenost viditelnosti z tanků při otevřených příklopech.

Tanky se přesunou v rotních prouděch až na čáru rozvinutí s otevřenými příklopy.

Z čáry rozvinutí vytyčují ženisté světly směry do průchodů v minových polích a zátarasech, které vytvořili, nebo navádějí na tyto směry odminovací tanky.

Až dosud se na čáře rozvinutí tanky jak při průlomu ve dne, tak i v noci rozvínovaly do linie a teprve před průchody v minových polích přecházely do četových proudů, aby se po průchodu v minových polích znovu rozvínovaly do linie.

Tento způsob považují za průlomu v noci za velmi nevýhodný a neúčelný a mám za to, že účelnější bude, aby tanky na čáře rozvinutí přešly do četových proudů, v četových prouděch projely vlastní pěchotou i průchody ve vlastních i nepřátelských minových polích a teprve až před prvním nepřátelským zákopem nebo i za ním se rozvínovaly do linie.

Pro tento způsob při průlomu v noci mluví tyto důvody:

1. Mají-li tanky před sebou vlastní pěchotu, nemohou zahájit za jízdy palbu.
2. Úprava os a směry postupu tanků do průchodů ve vlastní pěchotě a minových polích jsou prováděny stejně jen pro každou tankovou četou.
3. Rozvínování do linie a opět přecházení do četových proudů zdržuje postup tanků a navíc je vydává v nebezpečí, že budou zničeny blízkými nepřátelskými protitankovými zbraněmi. Ztěžuje rovněž velení a může způsobit ztráty i vlastní pěchotě.
4. Hloubka minových polí neumožní stejně rozvinutí tanků dříve než na prvním zákopu.

Zabezpečení tanků při průchodu v minových polích by bylo provedeno čelním tankem čety, který by po dobu postupu ostatních tanků průchodem z palebného postavení před minovými poli umlčoval blízké protitankové zbraně nepřítele. Tento tank by pronikl průchodem až po projetí a rozvinutí tanků na prvním zákopu, to znamená už v sestavě pěchoty.

I když takové využití některých tanků k zabezpečení má určitou nevýhodu v tom, že zůstanou poněkud vzdáleny od ostatních tanků a nebudou se moci účinně zúčastnit boje o druhý zákop, neboť se jich část bude právě přesunovat průchody, bude tento způsob výjezdu tanků přímé podpory pěchoty na přední okraj nepřátelské obrany v noci mnohem výhodnější než dosud platný způsob.

Naskýtá se ještě otázka, zda tento způsob výjezdu tanků nebude výhodný i při průlomu ve dne. Jsem toho názoru, že bude rovněž výhodný, neboť pro něj mluví téměř stejné důvody jako při útoku v noci.

*

Na základě rozboru některých důležitých otázek průlomu připravené nepřátelské obrany střeleckou divísi v noci v současných podmínkách je možno udělat tyto závěry:

1. Bojovou sestavu střelecké divise při průlomu připravené nepřátelské obrany v noci rozmísťovat ve výchozím položení tak jako při průlomu ve dne a vzdálenosti druhých sledů a záloh od prvních sledů nezkracovat. V průběhu vedení boje při určování vzdálenosti postupu druhých sledů postupovat podle konkrétní situace.

2. Automobilní dopravní prostředky pěchoty u střelecké divise při průlomu v noci soustřeďovat v rámci praporů, určit z funkcionářů praporu odpovědného důstojníka, který by jim velel, a vybavit ho radiovou stanicí pro spojení s velitelem praporu. Vozidla praporů prvních sledů umísťovat, nebude-li před nimi použito na nepřátelské odpory v hlavním pásmu obrany atomových úderů, až za prostory rozmístění praporů druhých sledů, v opačném případě přímo u praporů. Vozidla druhých sledů umísťovat přímo v prostorech rozmístění praporů. Otázky umístění a přesunu dopravních prostředků pěchoty při průlomu v noci řešit veliteli a štáby při organizaci součinnosti a plánovat je i v plánové tabulce součinnosti.

3. Použití a zasazení předpusnutého odřadu střelecké divise při průlomu v noci řešit v každém případě podle konkrétní situace a podle toho, zda bude mít divise posilové tanky. Nejvýhodnějším způsobem jeho použití při zesílení střelecké divise tankovým plukem se jeví zasadit silný předpusnutý odřad současně s jedním střeleckým plukem do prvního sledu k průlomu prvního postavení nepřátelské obrany s úkolem proniknout s využitím účinků atomových úderů hlavním pásmem nepřátelské obrany a ovládnout důležitý úsek na druhém pásmu obrany.

Nebude-li střelecká divise pro průlom v noci zesílena tanky nebo nebudou-li v jejím pásmu provedeny atomové údery, možno vysílat předpusnutý odřad až při rozednění po prolomení hlavního pásma nepřátelské obrany s obdobným úkolem jako v prvním případě.

4. Vyčkávací prostor tanků přímé podpory pěchoty při průlomu v noci volit ve vzdálenosti 6 až 8 km od předního okraje, výchozí postavení ve vzdálenosti 2 až 3 km.

Výjezd tanků přímé podpory pěchoty na přední okraj nepřátelské obrany při průlomu v noci provádět tím způsobem, že na čáře rozvinutí přejdou tanky jen do četových proudů, v četových proudech projedou vlastní pěchotou a průchody ve vlastních i nepřátelských minových polích a teprve až těsně před prvním nepřátelským zákopem anebo i za ním se rozvinou do linie.